

بر اساس گزارش «محرمانه» سال۲۰۰۹ سقرات ایالات‌متحده امریکا در باکو پیرامون «تهران- باکو» و تأثیر مناسبات باکو- تل آویو بر آن، به نقل از «رابط‌های اسرائیلی» نوشته شده‌است: «الهام علی‌اف» معتقد است روابط بین باکو- تل آویو به یک کوه یخ شبیه است که ندهم آن پنهان و زیر آب است. محتوای گزارش نشان می‌دهدالهام علی‌اف سعی دارد، روابط باکو با اسرائیل پنهان نگه داشته شود و قابل مشاهده‌است. ذکر مکرر نام ایران در این گزارش نشان می‌دهد مقصود باکو از پنهان کردن رابطه، مخفی کاری به دلیل ملاحظات امنیتی است که از جانب ایران احساس می‌کند، زیرا بخش بزرگی از این رابطه علیه منافع و امنیت ملی ایران صورت می‌گیرد. بررسی اخبار و گزارش‌های آشکار منتشرشده در چند ماه اخیر نشان می‌دهد توسعه روابط باکو- تل آویو به قدری گسترده بوده‌است که اکنون می‌توان گفت کمتر جنبه‌ای از شئون اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، علمی و حتی کشاورزی این کشور است که تحت تأثیر این روابط نباشد. این روابط به کیفیتی است که گویی علی‌اف این سرزمین را به اسرائیل «اجاره» داده‌است. از این حسن توصیف، کوه یخ که علی‌اف به درستی از آن استفاده کرده بود، تعبیر بجاییه برای توصیف این روابط به شمار می‌رود، اما یکی از وجوه این روابط که در ایران کمتر به آن پرداخته می‌شود، موضوع امنیت سایبری است.

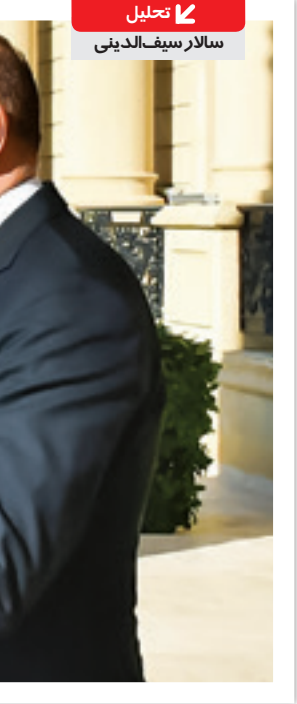
در تابستان ۱۴۰۱ طی سفر رشاد نی‌اف، وزیر توسعه دیجیتال و امور حمل و نقل جمهوری آذربایجان به فلسطین اشغالی، توافق‌نامه‌ای میان سازمان امنیت الکترونیکی این وزارتخانه و دانشگاه «تکنیون» (Tech-nion) رژیم‌صهیونیستی امضا شد. به گزارش خبرگزاری ای‌پا، بر اساس این توافق‌نامه «مرکز امنیت سایبری جمهوری باکو» طی سه سال آینده، بیش از هزار نفر را آموزش خواهد داد. آموزش‌ها در این مرکز را استادان و معلمان دانشگاه تکنیون رژیم‌صهیونیستی به عهده خواهند داشت و به زودی جذب افراد به دوره‌های این مرکز شروع و مدرک این دانشگاه به فارغ‌التحصیلان داده خواهد شد. اوری سبوان، رئیس این دانشگاه اسرائیلی از برقرار شدن این همکاری ابراز خوشنودی کرد و گفته این طرح برای امنیت اطلاعاتی

راوریکرد

مه‌رزاه اصغریان از آغاز جنگ اوکراین در شش‌رابطی که غرب حمایت همه‌جانبه‌ای از اوکراین در پیش گرفت، آینده اقتصاد روسیه یکی از مسائلی بود که نگاه‌های تحلیلی‌گران را به خود معطوف کرد. در همان هفته‌های نخست جنگ، طیف قابل توجهی از کارشناسان تأکید داشتند این جنگ کمر اقتصاد روسیه را خرد خواهد کرد و غرب از این راه می‌تواند مسکو را به زانو در آورد. با گذشت یک سال از جنگ، نه تنها شرایط میدانی بلکه آمارها هم حاکی از این است این پیش‌بینی محقق نشده و آمار و ارقام از وضعیت اقتصادی مطلوب این کشور حکایت دارد.

صندوق بین‌المللی پول اخیراً پیش‌بینی کرد بعید است صادرات نفت روسیه با سقف قیمتی که گروه ۷ تعیین کرد، کاهش یابد، ضمن اینکه در سال ۲۰۲۳، تولید ناخالص داخلی روسیه ۰٫۳ درصد رشد خواهد کرد که برخلاف انقباض‌های پیش‌بینی‌شده در برخی از اقتصادهای غربی است. این قطف یکی از آمارهایی است که نشان می‌دهد آنچه بسیاری از چهره‌های اقتصادی متفق‌قول بر آن تأکید داشتند، محقق نشده‌است. علی‌علیه، تحلیلگر سیاسی در بخشی از برنامه‌ای که در شبکه اینترنتی خود موسوم به جدال منتشر کرده‌است، می‌گوید: اگر ایران مانند روسیه عمل می‌کرد، اوضاع اقتصادی ایران امروز متفاوت و اثرات تحریم‌های اروپا به آنقدر برنگشته بود و به حال ترتیب، پوپ اروپا روی سر ایران نبود. وی نخست به اظهارات ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه اشاره کرد که گفته روسیه در حال ورود به چرخه جدیدی از توسعه اقتصادی است و این کشور همه فرصت‌ها برای پیشرفت در بسیاری از زمینه‌ها را دارد. او آماری را به نقل از پوتین بیان می‌کند: «بر اساس نتایج سال‌۲۰۲۲، تولید ناخالص داخلی تنها ۲/۱ درصد کاهش یافت، اگر چه در غرب پیش‌بینی می‌شد مابین ۲۰ تا ۲۵ درصد سقوط کنیم.» علی‌بازه به آمار زمان دولت پیشین ایران در این مورد که کاهش ۰/۳ درصد را نشان می‌داد، اشاره کرد و به نقل از پوتین اینطور ادامه داد: «تورم در روسیه به سطح هدف ۴ درصد، درصدم نزدیک می‌شود و تورم در اتحادیه اروپا در حال حاضر تا ۲۰ درصد است. حداقل دستمزد ۱/۵ درصد افزایش می‌یابد و نرخ بیکاری در روسیه امروز به پایین‌ترین حد تاریخی یعنی ۳/۷ درصد رسیده‌است. قبل از همه‌گیری کرونا این رقم ۴/۷ درصد بود.»

این تحلیلگر سیاسی در ادامه برنامه، عامل موفقیت روسیه در برن‌رفت از شرایط سخت اقتصادی را که غرب به این کشور تحمیل کرده بود، در یک کلمه و آن هم «یستادگی» خلاصه و مفهوم این یستادگی را در چگونگی عملکرد رسانه‌ها و نیز اتاق بازرگانی روسیه تشریح کرد: «روسیه در برابر الیگارشی‌هایش ایستاد و حکمرانی ملی را بر ملوک‌طوالتوی‌ی ثروتمندان و ابر ترنمدان خود ترجیح داد

در «اجاره» تل آویو!

جنبه‌های آشکار مناسبات امنیتی جمهوری آذربایجان با رژیم‌صهیونیستی به تعبیر الهام علی‌اف، تنها نوک کوه یخ است

دایر شدن نمایندگی تجاری و گردشگری جمهوری باکو در اسرائیل تشکر و بر اهمیت «دالان زنگور» و ظرفیت‌های گردشگری قریه‌اغ تأکید کرد؛ رشاد نی‌اف با دور بین، آینده‌گرایی سازمان امور دیجیتال اسرائیل نیز دیدار و درباره مفاهیم «پوشش ابری حکومت» و «دولت الکترونیک» گفت‌وگو کرد و طرف اسرائیلی نیز تجارب خود را در این زمینه به اطلاع مقام آذربایجانی رساند. در مقام تحلیل این دست‌از مناسبات بین دو حکومت باید پرسید چرا تل آویو، باکو را انتخاب کرده‌است و چه چیزی این دو کشور را به یکدیگر پیوند می‌زند و چه تهدید مشترکی

رشد اقتصادی روسیه بر خلاف پیش‌بینی‌های منفی

مدل روسی که تحریم‌های غرب را خنثی کرد

و بر سرمایه‌داری غربی که در روسیه لانه کوره بود، افسار زد.» وی با اشاره به کشته شدن سربازان روس در جنگ اوکراین و در واقع با هدف یادآوری شهدای جنگ تحمیلی عراق با ایران که از هیچ جانفشانی‌ای برای حفاظت از آب و خاک ایران دریغ نکردند، خاطر‌نشان کرد: «هائمی‌گذاریم بچه‌ها و جوانان ما شهید شوند و شما داخل با واشنگتن همکاری کنید، مسأ نمی‌گذاریم که بچه‌های ما در مرز اوکراین در ۱۹-۱۸ سالگی کشته و شهید شوند و شما داخل اتاق بازرگانی‌ها، یک‌میلیارد دلار به تورنتو، انگلیس روز بگویید باید تنش‌زدایی کرد. پوتین این مسیر را رفت.»

لزوم همراهی توأمان مقاومت نظامی و اقتصادی علی‌بازه با انتقاد شدید از وضعیت نابسامان اقتصادی در ایران که ریشه در نگاه‌های غرب‌گرایانه دارد، در اظهاراتی می‌گوید: «مسأ در ایران دو دولت داریم؛ یکی دولت واشنگتن و یک دولت ملی ضعیف. سیاه پاسداران که موظف است از مرزهای ایران دفاع کند، مرزهای اقتصادی ایران را رها کرده، بخش زیادی از ۰۰۷ همت سود فولاد حداقل خارج شده و در غرب است، جبهه مقاومت چه فایده‌ای دارد، وقتی دشمن از داخل مشغول غارت و فرور یختن خاک‌ریزه‌است.» این کارشناس سیاسی با اشاره به نتیجه اقدامات یک سال گذشته کرملین مبنی بر کاهش تورم به ۰٫۳ درصد، آن هم در شرایطی که در اتحادیه اروپا این رقم ۲۰ درصد و در انگلیس ۱۲ درصد است، به افزایش حداقل دستمزد در روسیه (۱/۵ درصد) اشاره کرد و گریزی هم به وضعیت ایران زد و گفت: «در روسیه حداقل دستمزد ۱/۵ درصد از تورم بیشتر است اما در ایران، حداقل دستمزد به استثنای سال گذشته، همواره از تورم پایین‌تر بوده‌است، به همین دلیل قدرت خرید کمتر شده‌است. اگر روسیه توانست، چرا ایران نتوانست؟

د

گزارش‌های آشکار منتشرشده در چند ماه اخیر نشان می‌دهد توسعه روابط باکو- تل آویو به قدری گسسترده بوده‌است که اکنون می‌توان گفت کمتر جنبه‌ای از شئون اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، علمی و حتی کشاورزی این کشور تحت تأثیر این روابط نباشد

«دالان به اصطلاح زنگور» مرتبط می‌سازند؛ از همین رو به سختی می‌توان به چنین روابط پیچیده‌ای که امنیت سایبری، ژئوپلیتیک و علوم جدید را در یک مسیر قرار می‌دهد، بدبین نبود، بسه ویژه که باکو سعی دارد از طریق تبدیل خود به ترنیتال و هاب اینترنت منطقه در سال‌های آینده، وابستگی‌هایی را برای کشورهای منطقه ایجاد کند و احتمالاً مشتری‌هایی به ویژه در ایران بیابد. در ضمن باکو قصد دارد بسر کانال‌های ترانک اینترنت کنترل خود را برقرار سازد. با شروع طرح‌های Azerbaijan Digital Hub و Digital Silkway در نتیجه انجام معاملات غیر قانونی از طریق NEQSOL Holding همه سهام شرکت گرجی به نام Caucasus Online به سهامداران باکویی منتقل شده‌است و به این ترتیب باکو صاحب کابل تنه فیبر نوری که از کف دریای سیاه وارد گرجستان می‌شود، شده‌است. این کابل

در تأمین اینترنت جهانی نقش مهمی دارد. واضح است که در ارتباط با چنین تحولاتی، همکاری گسترده با کو با دشمنان کشور در زمینه اطلاعات و امنیتی به ویژه در محیط سایبری منتأ گرائی‌است، از این رو ایران می‌تواند با کشورهای منطقه از جمله هند و ارمنستان همکاری و مواضع مشترکی را اتخاذ کند، البته هم اکنون نیز بخش عمده‌ای از اینترنت ایران از مسیری ارمنستان تأمین می‌شود اما هند در این حوزه کشور کلیدی به‌شمار می‌رود که به دلیل رقابت جدید با پاکستان در قفقاز جنوبی، انگیزه لازم را برای بازگری با ایران دارد.

دورنما

«استارت» دگرگونی استراتژیک جهانی

آخرین بازمانده ثبات استراتژیک نیز نفس‌های آخر خود را می‌کشد

دکتر سیدرضا میر طاهر

دومای دولتی روسیه روز چهارشنبه، سوم اسفند لایحه پیشنهاده‌ای سوسی ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور این کشور را در مورد تعلیق مشارکت روسیه در پیمان کاهش تسلیحات استراتژیک (استارت جدید) تصویب کرد. در متن این سند آمده‌است: این قانون پس از انتشار رسمی لازم‌الاجرا می‌شود. تصمیم در مورد ازسرگیری مشارکت روسیه در این پیمان توسط رئیس‌جمهور این کشور اتخاذ خواهد شد.

پیمان استارت جدید آخرین پیمان مهم در زمینه کنترل تسلیحات هسته‌ای استراتژیک است که هنوز به حیات خود ادامه می‌دهد. این پیمان در راستای کاهش تسلیحات هسته‌ای تهاجمی استراتژیک در هشتم آوریل ۲۰۱۰ در پراگ به امضای رؤسای جمهور وقت امریکا و روسیه رسید و برای مدت ۱۰ سال لازم‌الاجرا شد. طبق این پیمان، دو کشور توافق کردند تعداد کلاهک‌های هسته‌ای راهبردی خود را به هزار و ۵۵۰ عدد مستقر روی جداکنر ۷۰۰ موشک بالستیک قاره پیمایا بمبافکن استراتژیک محدود کنند. پیمان «استارت جدید» جایگزین معاهده کاهش تسلیحات استراتژیک موسوم به «استارت» شد که در سال ۱۹۹۱ منعقد و در دسامبر ۲۰۰۹ منقضی شد دولت ترامپ بااعلام شروطی عمداً در مسیر تمدید آن مانع تراشی کرد اما دولت بایدن پس

د

از دیدگاه مقامات ارشد روسیه تداوم اجرای پیمان استارت امنیت مسکو را در معرض خطر قرار خواهد داد و در حالی که غرب از همه توان خود برای کمک‌های نظامی و تسلیحاتی به او کراین استفاده می‌کند، خواهان بازرسی از تأسیسات استراتژیک روسیه در چار چوب مفاد پیمان استارت جدید است که اطلاعات آن در اختیار او کراین برای حمله به این تأسیسات قرار خواهد گرفت

اتفاق افتاده، مقاومت اقتصادی نبوده، چپاول اقتصادی به پهنانه تحریم بوده‌است. اگر تحریم امریکا یک ضربه زده، داخلی‌ها از فشارش استفاده کرده و ضربه دیگر زده‌اند.» وی تأکید کرد: «مرز ما در جنگ اقتصادی، ریال ماست. دارند به مرزهای ملی ما تجاوز می‌کنند و امریکا به علاوه همدستان داخلی این کار را انجام می‌دهند.»

علی‌علیه‌بازه در پایان، وقایع ماه‌های اخیر در ایران را بازی دانست و گفت: «اصل ماجرا این است که نظم جهان در حال تغییر است. بلو کبندی‌ها در حال شکل‌گیری است. امریکا برای اینکه افول خود را عقب بیندازد، اوکراین را قربانی کرد تا روسیه ضعیف‌شود و تنواند به چین و ایران کمک کند و محورهای مقاومت از هم فاصله بگیرند. امریکا می‌ترسد که چین بخواهد سهم خود را در سطح نظامی هم بگیرد. برای همین جنگ اوکراین را به عنوان یک کانالیست علم کرد تا افول خود را به عقب بیندازد. تحریم‌ها را اضافه کرد. ایران را به واسطه مقام آذربایجانی داخلی «زن، زندگی، آزادی» دچار بحران کرد. ایران را روسیه گره زد. از آن سو، روسیه مقاومت کرد، آن هم در شرایطی که اوکراین می‌توانست باتاقل روسیه شود.»

مدل‌های جداگانه چینی و اروپایی

مجید شاکری، کارشناس اقتصادی طی سخنانی در برنامه جهان‌آرا، تحریم‌های غرب علیه روسیه را از منظر دیگری تحلیل می‌کند و در پاسخ به اینکه روسیه چطور توانست در برابر غرب مقاومت کند، به این نکته اشاره کرد: «سیستم پرداخت‌های خارجی روسیه آسیب ندیده‌است، البته درست است که تعداد عناوین تحریم‌های امریکا علیه روسیه چند برابر ایران است اما به نوعی اجرا شده که ساختار خارجی روسیه آسیب نینند.» وی در ادامه به این سؤال که چرا امریکایی‌ها نمی‌گذارند، ساختار پرداخت خارجی روسیه آسیب ببیند، اینطور پاسخ داد: «اول اینکه به خودشان برمی‌گردد و دوم اینکه روس‌ها از سال ۲۰۱۴ و با آغاز جنگ کریمه، اقدام به متنوع‌سازی ساختار پرداخت‌شان کردند. یک مدل را به صورت جداگانه با چینی‌ها و یک مدل کاملاً جداگانه با اروپایی‌ها انجام دادند. همان اروپایی‌ها که اگر در سال ۲۰۱۴ روس‌ها را تحریم می‌کرد، روس‌ها به یاد فئسا می‌رفتند، چون تنها صادرات گاز آنها و ساختار تسویه آن با اروپایی‌ها بود، امروز در سال ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳، این کار را با روسیه نمی‌کند، چون روسیه گزینه دیگری هم دارد و یک ساختار پرداخت رسمی تعریف کرده‌است.»

در این زمینه بد نیست به این موضوع اشاره شود که مسکو و یکن سال‌ها برای تجارت بدون دلار باهم کار کرده‌اند. در

اواخر سال ۲۰۲۲، چین مقادیری بی‌سابقه گاز طبیعی از روسیه وارد کرد و پرداخت‌های روسیه به یوان چین در ۹ ماه

روسیه گزینه دیگری هم دارد و یک ساختار پرداخت رسمی تعریف کرده‌است.»

در این زمینه بد نیست به این موضوع اشاره شود که مسکو و یکن سال‌ها برای تجارت بدون دلار باهم کار کرده‌اند. در

اواخر سال ۲۰۲۲، چین مقادیری بی‌سابقه گاز طبیعی از روسیه وارد کرد و پرداخت‌های روسیه به یوان چین در ۹ ماه

روسیه گزینه دیگری هم دارد و یک ساختار پرداخت رسمی تعریف کرده‌است.»

نمی‌کند.» بایدن ادامه داد: «پوتین با جنگ علیه اوکراین تلاش کرد جهان را نابود کند، ولی ما برای مقابله با پیامدهای این تصمیم و متحد خواهیم شد.» این سخنان بایدن که ظاهراً به معنای نفی تهدید وجودی علیه روسیه بوده، اما در واقع نوعی تهدید آشکار موجودیت روسیه‌است که با واکنش تند مسکو مواجه شد. دبیرمتی مدودف، معاون رئیس شورای امنیت ملی روسیه گفت: «اگر امریکایی خواهد ما را شکست دهد، از خودمان با استفاده از همه تسلیحات از جمله سلاح هسته‌ای دفاع خواهیم کرد. اصرار واشنگتن بر شکست روسیه، زمینه‌ساز جنگ هسته‌ای خواهد شد.»

دلیل اقدام روسیه

به این ترتیب روسیه در منازعه کنونی با غرب به سر کردگی امریکا حرکتی انجام داد که برای واشنگتن غیرمنتظره بوده‌است. در واقع این امریکایی‌ها بودند که همواره با پهنانه‌جویی درباره تخلف از اجرای پیمان‌های کنترل تسلیحات مانند

پیمان نیروهای هسته‌ای میانبرد (آی‌ان‌اف) و پیمان آسمان‌های باز از معاهدات خارج‌شدند در مقابل مسکو همواره خواهان حفظ این پیمان‌ها بوده، اما اکنون شرایط امنیتی در اروپا به گونه‌ای رقم خورده‌است که از دیدگاه مقامات ارشد روسیه تداوم اجرای پیمان استارت جدید به ضرر منافع این کشور است و امنیت آن را در معرض خطر قرار خواهد داد. استرالای روسیه بر این مبنا استوار است که در حالی که غرب از همه توان خود برای کمک‌های نظامی و تسلیحاتی به اوکراین استفاده می‌کند، در عین حال خواهان بازرسی از تأسیسات استراتژیک روسیه در چارچوب مفاد پیمان استارت جدید است که اطلاعات حاصل از آن به طور حتم در اختیار اوکراین برای حمله به این تأسیسات قرار خواهد گرفت.

در عین حال روسیه شرطی جدید برای از سرگیری اجرای این پیمان مهم کنترل تسلیحاتی مطرح کرده‌است که امریکا و شرکای اروپایی آن را در وضعیت بغرنجی قرار می‌دهد. هم پوتین و هم مدودف با اشاره به اینکه امکانات نظامی فرانسه، بریتانیا و اتحاد آنها با واشنگتن نباید نادیده گرفته‌شود، تأکید کرده‌اند که باید زادخانه هسته‌ای بریتانیا و فرانسه در پیمان استارت جدید گنجانده شود. این شرط روسیه اروپایی‌ها را در وضعیت دشواری قرار می‌دهد و در عین حال برای واشنگتن نیز وادار کردن این دو قدرت هسته‌ای اروپایی برای پیوستن به پیمان استارت جدید بسیار دشوار خواهد بود. به این ترتیب به نظر می‌رسد شرایط امنیتی و نظامی کنونی اروپا از یک سو و نگرانی روسیه از سوءاستفاده امریکا و شرکای اروپایی آن از اجرای پیمان استارت موجب به محاق رفتن این پیمان کنترل تسلیحاتی شود و تا آینده قابل پیش‌بینی اجرای آن متوقف خواهد شد. برخی تحلیلگران غربی بر این نظر هستند که تصمیم رئیس‌جمهور روسیه برای تعلیق اجرای پیمان استارت جدید، توازن قدرت را در دهه آینده تغییر خواهد داد.